

CULTURA CLASSIC

VICENTE COSTALAGO

Union Mundial pro Interlingua

2025

Cultura classic

per
Vicente Costalago

Photo del copertura: Oberholster Venita, Pixabay

Correction e layout: Thomas Breinstrup

Bibliotheca electronic **in interlingua**

www.interlingua.com

Publicate in le Bibliotheca electronic in interlingua
per le Union Mundial pro Interlingua

www.interlingua.com

© 2025 Vicente Costalago e Union Mundial pro Interlingua

Tote directos reservate. Iste texto es facite disponibile pro uso non-commercial solmente.

Tote formas de re-vendita o re-distribution electronic o imprimate es prohibite sin permission in scripto. Nulle parte de iste publication pote esser reproducite, copiate, conservate in un systema de cercar o transmittite in ulle forma o per ulle methodo: graphic, electronic, mechanic, photographic, registrate sur disco o cassetta, transferite a bases de datos o in altere maniera sin permission in scripto. Es permittite citar in recensioni con indication del fonte.

Antique Grecia

Geographia

Grecia es situate in le extreme sud del peninsula baltic e le peninsula del Peloponneso. Le region geographic que le grecos occupava pote esser dividite in quatro partes:

- Grecia continental: formate per Macedonia, Thessalia, Phocida, Beotia, Attica e Peloponneso.
- Grecia insular: formate per le insulas del Mar Egee.
- Grecia asiatic: Eolia e Ionia, con Troia, Phocaea e citates como Mileto, Epheso e Halicarnasso.
- Grecia colonial: del Ponto Euxino (Mar Nigre) usque Marseille, Empuries e Roses, passante per le sud de Italia (Neapole), Sicilia, Corsica, Albania e Cyrenaica (Libya).

Historia

Antique Grecia

Civilisationes minoan e mycenian

Le origines del cultura grec es in Creta, ubi un grande cultura se disveloppava: le civilisation minoan (2500-1600 a.C.). Iste civilisation deveniva ric per su commercio e hegemonia in le mar. Illo cognosceva le scriptura (un systema syllabic, le Linear A) e construeva grande obras architectural, como le palatio de Cnossos.

In le anno 1600 a.C., le acheos, avantiante ab Europa central, arrivava al region grec e disveloppava le cultura mycenian (1600-1100 a.C.). Le mycenianos organisava parve regnos, cata uno governate per un rege con potestate absolute. Illes cognosceva le armas de bronzo e le carros de guerra. Illes conquireva Troia in le anno 1250 a.C. Illes apprendeva

le systema de scriptura (le systema syllabic Linear B) e parlava un antiquate dialecto que deveniva le greco classic. On remarca le citates de Tiryns e Mycenes.

Le era obscur (1100–800 a.C.)

Inter 1200 e 1100 a.C., le centros mycenian esseva incendiate e destruite per le invasion doric. Le cognoscentia del ferro les adjutava. Le invasion initiava un periodo cognoscite como le era obscur: le uso del scriptura dispareva e le fontes de cognoscentia diminueva. In iste era, le acheos migrava verso le insulas e costas de Anatolia.

Le era archaic (800–500 a.C.)

Le era archaic esseva un periodo de crises politic e social importante, durante le qual le structura del citates-statos o “polis” se consolidava.

Le crise demographic, le manco de terras e le paupertate del population, principalmente le paisanos, faceva que alcun citates fundava colonias in altere locos, proxime al Mar Nigre e in le Mediterraneo.

Le apparition del moneta verso le anno 600 a.C. facilitava le activitate commercial e faceva emerger un nove classe social: le mercantes e artisans. Iste gruppos, insimul con le paisanos, promoveva luctas social contra le aristocratia que les governava. Iste luctas ha facite que le aristocrates perdeva lor privilegios.

Un renascentia cultural tunc occorreva:

- Le scriptura reappareva, plus simple que le precedente: le alphabeto.
- Templos esseva construite, e le sculptura se diffundeva, con kouroi e korai (sculpturas rigide).
- Le poesia epic e lyric emergeva, assi como le philosophia.
- Le jocos olympic esseva celebrate pro le prime vice in 776 a.C.

Durante le fin de iste era, duo citates deveniva plus importante que le alteres: Athenas (in Attica) e Sparta (in le Peloponneso).

Grecia classic (500–336 a.C.)

Le guerras mede

Le citates de Ionia (Anatolia) se revoltava contra le persas e peteva ad-juta del grecos in le altere latere del Mar Egee. Assi comenciava le guer-ras mede:

- Prime guerra mede (492–490 a.C.): Le athenieses, dirigit per le ge-neral Miltiades, repellea le attacco del rege Dario in Marathon.
- Secunde guerra mede (480–478 a.C.): In le Passo de Thermopylae, le rege Leonidas e su tres centos spartanos esseva vincite per le persas de Xerxes, qui destrueva Athenas. Totevia, le flotta grec triumphava super le persas in le battalia de Salamina, gratias al strategia del gene-ral Themistocles.
- Terte guerra mede (468–449 a.C.): Cimon de Athenas batteva le persas al fluvio Eurymedon. Finalmente, le pace esseva signate.

Le hegemonia de Athenas

Con le objectivo de defender se contra futur attaccos perse, Athenas ha create, in 477 a.C., le Liga de Delos (un alliantia militar inter citates grec). Con le tempore, iste alliantia deveniva un imperio que beneficiava Athenas, le qual extendeva le democratia trans le Mar Egee e combatte-va contra le spartanos.

Le hegemonia de Sparta e le guerras del Peloponneso

Pro luctar contra le Liga de Delos, Sparta creava le Liga del Pelopon-neso. Ambe factiones se affrontava durante le guerras del Peloponneso.

Le causas de iste guerras esseva:

- Politic: Athenas e Sparta habeva programmas politicamente oppo-site. Athenas promoveva le democratia e imponeva su imperialismo, durante que Sparta protegava le proprietarios de terras e respectava le autonomia de su alliatos.

- Economic: Athenas habeva concurrentia commercial con duo rivalles: Corintho e Megara, alliatos de Sparta.

Le guerras habeva tres phases e terminava con le victoria de Sparta, que imponeva su hegemonia super omne grecos.

Le hegemonia de Thebas

In Athenas e altere citates, occorreva revoltas anti-spartan. Le Liga Beotie, dirigite per Thebas e commandate per Pelopidas e Epaminondas, batteva le spartanos in le battalia de Leuctra (371 a.C.).

Le hegemonia de Thebas se ha terminate con le morte de Epaminondas in le battalia de Mantinea (362 a.C.). Athenas se recuperava, ma le grecos esseva finalmente vincite per le macedones.

Grecia postclassic

Alexandro Magne

Profitante del guerras del Peloponneso, Philipppo II de Macedonia ha transformate su regno in le novelle potentia de Grecia. Le battalia de Chaeronea (338 a.C.) le ha permittite subjugar Athenas e Thebas. Su filio Alexandro consolidara bentosto le modello macedone.

Alexandro Magne era educate per Aristotele. Ille legeva Homero, le poetas lyric e le autores dramatic. Assi, Alexandro ha acquirite un cultura classic que le ha facite un exemplo ideal de greco. Su matre le ha convincite que ille esseva descendente ab Heracles per su patre e ab Achilles per illa.

Quando ille attingeva le etate de 18 annos, ille partecipava in le battalia de Chaeronea e destrueva le thebanos dirigente le cavalleria macedone. Post le morte de Philipppo (336 a.C.), ille succedeva su patre qua juvene de 22 annos. Thebas e Athenas pensava que illos poteva liberar se ab le macedones e se revoltava contra Alexandro quando ille combatteva contra le barbaros al nord.

Ma Alexandro assediava Thebas e destruere le citate in 335 a.C. Iste victoria preveniva altere revoltas grec.

Le battalia del Granico in 334 a.C. le aperiva le portas de Anatolia. Trans Cappadocia, ille descendeva verso Cilicia e destruere le persas in Issos (333 a.C.). Egypto le acceptava como un liberator e le attribuiva honores divin. Quando ille arrivava al oasis de Ammon, le sacerdotes le confirmava su origine divin.

Expansion del Imperio Macedone

Maximal expansion del Imperio de Alexandro Magne

In le mesme anno, 332 a.C., ille fundava Alexandria, ma un anno plus tarde ille abandonava Egypto. Le victoria de Gaugamela (331 a.C.) dava a ille le controlo de Babylon, Susa e Persepole, citates que ille incendiava pro vengiantia contra le destruction del Acropole per le persas 150 annos antea. Alexandro necessitava duo annos in plus pro finir con le resistentia perse.

In Asia Central, ille se dirigeva al fluvio Iaxartes e fundava un altere Alexandria (Alexandria Eschate). Le conquista del regiones de Bactria e Sogdiana (329-327 a.C.) esseva difficile, e Alexandro reprimeva un re-

volta (circa 10.000 mortes). Proxime al fluvio Hifasis, su arma se revolta, e ille era obligate retornar.

Le arma de Alexandro retornava a Susa (324 a.C.), ubi ille maritava le filia de Dario e commandava matrimonios mixte inter su generales e le feminas del populos conquire. Iste politica de integration cultural le faceva perder le fide de multe macedones.

In 323 a.C., ille cadeva malade in Babylon e moriva post alcun menses.

Hellenismo (323-30 a.C.)

Alexandro non habeva eligite ulle successor. Su potentia passava a su generales, qui tentava mantener le unitate del imperio.

In 175 a.C., le dominios de Alexandro deveniva regnos separate. Tote su generales moriva, e le division esseva assi:

- Ptolemeo II dominava Egypto, alcun insulas del Mar Egee e le sud de Syria.
- Antiocho I creava un regno con le provincias del ancian imperio perse.
- Antigono dominava Macedonia e Grecia.

Post alcun annos, le regno de Pergamon esseva create per Attalo I.

In Epirus, le ultime regno esseva formate, que attingeva su picco con Pyrrho.

Al fin del prime seculo a.C., Roma initiava le conquista del Balkanes e del region del Mar Egee. Durante le initio del secunde seculo a.C., le regno de Macedonia cadeva sub le dependentia de Roma. In 188 a.C., Roma annecteva le majoritate del terras del Seleucidas in Anatolia. Le regno de Pergamon esseva legate a Roma per Attalo III in 133 a.C.

In 148 a.C., Grecia esseva completamente conquire per Roma, que lo dominava durante multe seculos postea.

Antique Roma

Geographia

Le citate de Roma, situate in le centro del peninsula italian in le region de Latio, esseva le cuna del civilisation roman e un del citates maxime importante del mundo antique.

Roma antique se extendeva super septe collinas supra un plana irrigate per le Fluvio Tevere. Le citate nasceva in un puncto de passage de vias per le quales diverse regiones se communicava, e que se trovava ad 35 km del costa. Isto permitteva al romanos navigar le fluvio e acceder al mar per le porto de Ostia.

Si on colloca Roma in un scala global, on pote observar que, in le mundo antique, le citate habeva un position geographic e strategic advantageous. Le peninsula italian es situate in le centro del Mediterraneo, e isto permitteva al romanos acceder a diverse territorios e controlar los con facilitate.

Historia

Le monarchia: le origines de Roma

Le origines de Roma es un mixtura inter realitate historic e phantasia litterari, usate pro exaltar le perception que le populo roman habeva re se mesme. Alcun historicos roman importante, como Tito Livio, diffundevas legendas super le foundation del citate que non corresponde con le factos real.

Le legenda maxime diffuse explica que Roma esseva fundate in le anno 753 a.C. per Romulo e Remo, duo geminos descendente ab le heroe troian Eneas. Su filio Ascanio fundava le regno de Alba Longa. Un de su descendentes esseva Numitor, a qui su fratre Amulio usurpava

le throno. Rhea Silvia, filia de Numitor, esseva dedicate al culto de Vesta e obligate remaner virgine. Ma le deo Marte se inamorava de illa, e ab iste union ha nascite Romulo e Remo.

Secundo le narration, iste duo fratres esseva abandonate in le Fluvio Tevere pro impedir les regnar, ma illes esseva salvate per un lupa e elevate per un pastor. Quando, ja adulte, illes discoperiva lor origine ver, illes subverteva le rege e restitueva le throno a Numitor. Illes fundava Roma in le loco ubi illes esseva elevate. Secundo le tradition, Romulo deveniva le prime rege del citate, e Roma deveniva un monarchia.

Realitate historic

Le legenda non narra tote le eventos historic, pois que in realitate Roma cominciava formar se in le none seculo a.C. como resultado del union de pastores qui habitava in Latio. In le sexte seculo a.C., le romanos esseva conquire per le etruscos, qui veniva de un region al nord de Latio appellate Etruria. Illes modernisava Roma.

In le anno 509 a.C., un revolta popular se terminava con le reges etrusc, e le governmento republican esseva establite in Roma.

Le Republica

Expansion de Roma durante le Republica

Desde le quinte seculo a.C., le romanos initiava campanias militar e diplomatic trans le resto del peninsula italian con le objectivo conquirer le populos qui habitava ibi. Inter iste populos se trovava:

- le latinos, qui habitava in Latio.
- le samnitas, qui viveva in le regiones montaniose del centro de Italia.
- le etruscos, qui resideva in le nord de Italia.
- le Magna Graecia, que formava le parte meridional del peninsula italian.
- le citate de Tarentum, vidente que Roma avantiava verso le sud, in-

gagiava Pyrrho e su mercenarios pro stoppar les. Pyrrho inicialmente vinceva le romanos, ma esseva finalmente battite in Beneventum (275 a.C.) e retornava intra lor pais.

In 264 a.C., Roma jam controlava le integre peninsula italian, ma ante devenir un ver potentia illo debeva dominar le Mar Mediterranee. Con iste objectivo, Roma debeva confrontar Carthago, un colonia phenicie situate in le nord de Africa (hodie Tunisia). Le carthagineses habeva create un imperio in le Mediterraneo occidental, e Roma voleva destruer lo. Post tres guerras, Roma incendiava Carthago.

Post iste successo, Roma dirigeva su interesse verso le Mediterraneo oriental. Illo ha battite le reges hellenistic de Macedonia (197 a.C.) e de Syria (190 a.C.) ma evitava un domination directe durante circa decem-cinque annos. Finalmente, illo annecteva Macedonia e su provincias. In 133 a.C., le rege Attalo de Pergamo donava su regno al romanos como hereditage, e illo deveniva le provincia de Asia.

In 31 a.C., le Republica Roman, que antea habeva conquirete Gallia, deveniva le potentia mediterranee le plus importante del Antiquitate.

Le crise del Republica e le transition verso le Imperio

Le conquestas del Republica favoriva le patricios, durante que le population plus paupere deveniva cata die plus miserable. Le fratres Graccho tentava meliorar iste situation, ma Tiberio Graccho esseva assassinate per le Senato, qui postea promoveva un rebellion contra su fratre Caio. Le guerras civil se diffundeva per tote le prime seculo a.C.

Inter 59 e 43 a.C., Roma habeva un tetrarchia, un systema que tentava unir in un sol governmento le generales maxime prestigiose pro evitar guerras civil. Totevia, ambe tetrarchias se ha concludite in conflictos.

Le prime tetrarchia (59-52 a.C.) esseva formate per:

- Julio Cesare

- Pompeio
- Crasso

Post le morte de Julio Cesare, un novelle tetrarchia esseva establite, con:

- Octaviano
- Lepido
- Marco Antonio

Illes divideva le poter assi:

- Lepido recipeva Africa, ma se retirava in le vita private.
- Marco Antonio dominava le Oriente e Egypto.
- Octaviano governava le parte occidental, que includeva Hispania e Africa del nord.

Octaviano marchava verso Egypto e accusava Marco Antonio de esser traitor. In le battalia de Actio (31 a.C.), ille vinceva Marco Antonio e, in 29 a.C., post le suicidio de Marco Antonio e Cleopatra, Octaviano entrava in Roma como victor e assumeva tote le poteres como imperator.

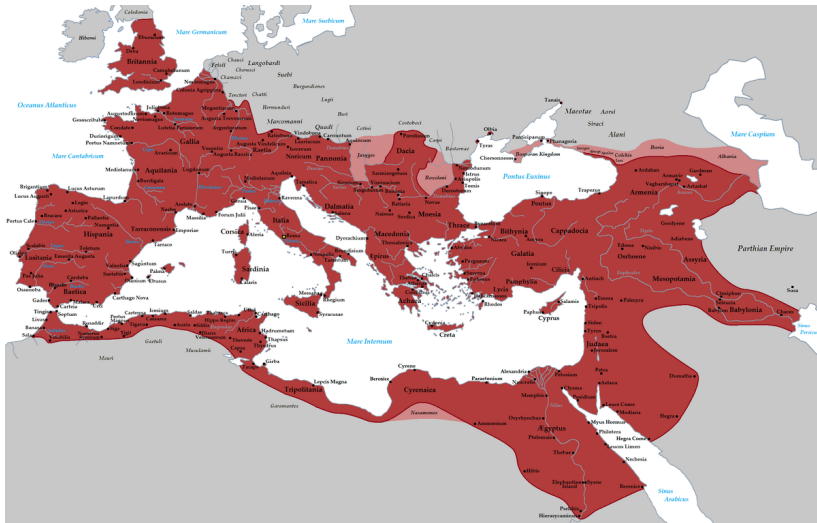
Assi finiva le Republica e comenciava le Imperio.

Le Imperio: splendor e decadentia de Roma

Desde le initio del Imperio, un serie de dynastias governava Roma:

- Le dynastia julio-claudian, con imperatores como Tiberio, Caligula, Claudio e Nero.
- Le dynastia flavian, que assumeva le poter post un guerra civil in 69 p.C., con imperatores como Vespasiano, Tito e Domitiano.
- Le dynastia antonin, con Nerva, Trajano, Hadriano, Antonino Pio e Marco Aurelio.

Post le morte de Commodus, un nove guerra civil erumpeva in 182 p.C. Inter 193 e 253, Roma esseva governate per le dynastia del Severos, que tentava defender le frontieras. Le potentia imperial dependeva fortemente del armea.

Maximal expansion del Imperio Roman con Trajano (117 p.C.)

Inter 235 e 284, Roma entrava in un periodo de anarchia, ubi le imperatores regnava per breve tempore ante esser substitute per alteres.

Desde le seculo 3 p.C., le Imperio Roman entrava in crise. Alcun del problemas que appareva esseva:

- Corruption diffundite inter le officiales, le armae e le imperatores.
- Attacos barbaric contra le frontieras del imperio. Iste populos proveniva del nord de Europa e includeva le ostrogothos, le visigothos, le vandalos, le francos, etc.
- Excessive expansion, que complicava le communication inter Roma e su provincias.
- Crise economic, con declino del commercio e del artesanato. Le classes ric investiva in terras, reducente le activitate commercial.
- Inflation, con le augmentation de precios del productos.
- Augmentation del impostos, necessari pro mantener le armae e le administration imperial.

Pro salvar le imperio, le imperator Theodosio lo divideva in duo partes:

- Le Imperio Roman de Occidente, con capital in Roma, que ille assignava a su filio Honorius.
- Le Imperio Roman de Oriente, con capital in Constantinopole, que ille assignava a su filio Arcadius.

Le Imperio Roman de Occidente non poteva superar le crise e esseva invadite per le populos barbaric, usque su complete disparition in le seculo 5 p.C.

Lingua

Linguas indoeuropee

Desde le dece-septime seculo, alcun investigadores notava similaritates inter le vocabularios de linguas ancian como le latino, le greco e le persiano.

In le medio del dece-octave seculo, William Jones cominciava studiar le sanscrito e notava que illo habeva characteristics morphologic e syntactic similar a illos del latino e del greco, ma etiam del gothico e del celtico.

Post discoverir iste similaritates, William Jones deduceva que iste linguas pertineva al mesme familia linguistic.

In 1813, Thomas Young creava le termino “indo-europee”, e Friedrich von Schlegel e Franz Bopp disveloppava le comparison scientific de tote le linguas de Europa e del antique linguas de India.

Le majoritate del linguas de Europa pertine a iste familia, con alcun exceptiones como le basco, le finlandese, le hungaro, le maltese e le georgiano.

Le civilisation indoeuropee

Le populo indo-europee viveva in Europa central e Siberia.

Per lor vocabulario, on deduce que illes non cognosceva le navigation, ma illes cognosceva le cavallo, le carro e le bove.

Illes se organisava in tribos e le chef del familia esseva le patre. Illes era alte e blonde, e habeva oculos blau. Lor religion esseva animista.

Lingua grec

Le greco es un lingua indo-europee que es parlate in Grecia hodie. In le Antiquitate, il habeva quatro dialectos:

- Ionico, que es le base del lingua de autores como Homero o Herodoto.
- Attico, un variante del anterior, in le qual le major parte del antique obras grec es scribite.
- Dorico.
- Arcado-cypriano.

Desde le union de Grecia sub Philippo de Macedonia, le antique dialectos deveniva un lingua litterari in Grecia e se extendeva con le conquistas de Alexandro Magne. Iste lingua esseva nominate “koine” o “commun”. Illo esseva le lingua franca del mundo hellenistic, e le Nove Testamento esseva scribite in illo.

Desde le seculo 6 p.C., le cambios que eveniva in le lingua se accelerava. Le principal characteristics del greco moderne se ha formate in le seculo 12.

- Tamen, le lingua que le eruditos usava pro scriber esseva le greco classic. In facto, usque alcun decennios ante hodie, le greco habeva duo variantes principal:
- Le lingua popular o *dimotiki*, parlate per omne grecos e devenite official in Grecia in 1976.
- Le *katharevousa*, que nunquam esseva parlate, ma que esseva le lingua official e le lingua del eruditos pro scriber.

Linguas italic

In le fin del dece-secunde millennio, le indo-europeos arrivava a Italia per duo étapes:

- Le latinos, qui colonisava le fluvio Tevere e le region Latio.
- Le oscos e umbros, qui colonisava altere partes de Italia.

Altere linguas parlate in Italia era:

- Le etrusco, un lingua non-indo-europee parlate in Latio e in Italia occidental ante le expansion del latino.
- Le gallico, un lingua celtic parlate in le nord-west.
- Le greco, parlate in le sud.

Iste linguas dispareva con le expansion del latino.

Lingua latin

Le latino ha potite extender su area de influentia quando le romanos conquireva plus de territorios.

Iste lingua ha evoluite durante le historia, e su grammatica es differente del grammatica del linguas occidental. In latino, le substantivos, adjectivos e pronomines cambia lor terminationes pro exprimer relationes semantic in le resto del phrase. Le collection de formas que un nomine, adjectivo o pronome pote haber, es un declination. Cata un del formas declinate es nominate caso: le latino ha sex casos e cinque declinationes. Le nomines ha genere, que pote esser masculin, feminin o neutre.

Le verbo non ha formas composite e ha quatro conjugationes (con altere litteras e mixte).

Litteratura

Litteratura grec

Litteratura oral e poesia epic

Le maxime antique poesias del litteratura grec son le Iliada e le Odyssea, del octave seculo a.C. Tamen, iste creationes litterari son le conclusion de un longe tradition de poesia epic e oral, del qual remane quasi nihil hodie. Illos era cantate pro honorar le heroes del tempore passate, conservate per le aedos e rhapsodos. Le aedos non haveva un texto scribite, ma illes reinventava le canto cata vice que illes lo cantava. Le rhapsodos haveva un texto scribite.

Alcun autores importante de iste periodo esseva:

- **Homero** (octave seculo), autor del Iliade e del Odyssea. Le Iliade narra le ira de Achilles in le Guerra de Troia, e le Odyssea narra le retorno de Ulysses in Ithaca.
- **Hesiodo** es le autor del Theogonia, un narration del regno de tres deos qui governava le mundo: Uranus, Chronos e Zeus. Isto es le version maxime cognoscite del maniera como Zeus obteneva su autoritate. Labores e Dies es un obra que dona consilios re labores agricultural.

Poesia lyric

Le poesia lyric ha nascite in Anatolia in le periodo archaic (septime seculo a.C.). Alcun autores lyric esseva:

- **Safo de Lesbos** (septime seculo a.C.), qui componeva poesias de amor, exprimate in forma facile e passionate.
- **Pindaro** (septe e quinte seculos a.C.) de qui se conserva poesias de elogio re le victorias de ludos.

- **Solon de Athenas** (septime e sexte seculos 6 a.C.) es le principal representante del elegia.

Theatro

In le fin del sexte seculo a.C., diverse formas de theatro comenciava disveloppar se trans le mundo grec: tragedia, comedia e drama satiric. Le principal scriptores de tragedia era Eschylo, Sophocles e Euripides.

- **Eschylo** (524-456 a.C.) ha scribite le *Oresteia*, composite de *Agamemnon*, *Le Coephores* e *Le Eumenides*.
- **Sophocles** (496-406 a.C.) pensava super le destino e le dolor human. Se conserva septe tragedias per ille, in particular *Antigone*, *Edipo Rege* e *Edipo in Colono*.
- **Euripides** (485-406 a.C.) ha personages con defectos human. Se remarca su obras *Medea*, *Hippolyto* e *Le Feminas Troian*.

Le principal scriptores de comedia era **Aristophanes** e **Menandro**. Aristophanes ha scribite *Le Nubes*.

Prosa

Historiographia

Le principal autores de historiographia era:

- **Herodoto de Halicarnasso** (490-425 a.C.), con su *Historias*, que narra super le guerras perse.
- **Thucydides** (454-400 a.C.), qui ha scribite un *Historia* in octo libros. Illo tracta del Guerra del Peloponneso.
- **Xenophon de Alexandria** (428-350 a.C.) continuava le opera de Thucydides con su *Historia Grec*. Se remarca etiam su *Anabasis*.

Rhetorica

Le rhetorica deveniva importante in Athenas con le democratia. Le principal rhetoricos era **Demosthenes** (383-322 a.C.) e **Isocrates** (436-

338 a.C.). Le novella es le ultime genere que appare in le litteratura grec. Se remarca *Daphne e Chloe* de **Longo** (seculo 2 p.C.).

Litteratura roman

Poesia epic

Le prime textos de epopeia latin esseva scribite per **Livio Andronico** (284–204 a.C.), **Gneo Nevio** (275–202 a.C.) e **Quinto Ennio** (239–169 a.C.). **Vergilio** es le maxime importante autor epic. Ille scribeva le *Eneide*, un epos national que combina le *Odyssea* in su sex prime capitulos, e le *Iliade* in su sex ultime capitulos. Ille etiam ha scribite le *Bucolicas* e le *Georgicas*.

Poesia lyric

Le principal poetas lyric era **Catullo** (87–54 a.C.), **Horatio** (65–8 a.C.), **Tibullo** (50–19 a.C.), **Propertio** (50–15 a.C.) e **Ovidio** (43 a.C.–17 p.C.). Le obras lyric de Horatio son le *Epodos*, poesias satiric, e le *Odes*, in le quales ille canta re amor, amicitate e vita. Le obras de **Ovidio** son difficile a classificar, nam illos ha diverse themas. Se remarca le *Ars Amandi* e *Metamorphoses*, un poesia que describe le creation e historia del mundo.

Theatro

Le principal scriptores de comedia esseva **Plauto** (254–184 a.C.) e **Terentio** (190–159 a.C.). Es conservate usque hodie 21 comedias de Plauto. Su comedias de costume involve un sclavo como protagonista.

Lucio Anneo Seneca (4 a.C.–65 p.C.) es le plus importante autor roman de tragedias. Ille esseva un philosopho stoic. Se conserva dece obras de iste autor, de quales nulle ha un thematica grec influentiate per Euripides.

Prosa

Historiographia

Le prime autor qui ha scribite historiographia in latino esseva **Cato** (234-149 a.C.), autor de *Origines*. In le epocha republican, le maxime importante autores esseva **Julio Cesare**, **Sallustio** e **Cornelio Nepos**.

- **Julio Cesare** (101–44 a.C.) narra super su campanias militar contra le gallos in *De Bello Gallico*, e le guerra contra Pompeio in *Commentarii de Bello Civili*.
- **Sallustio** (87–35 a.C.) scribeva monographias de actos individual. Se remarca *De Bello Catilinae* e *De Bello Jugurthino*.
- **Cornelio Nepos** (100–25 a.C.) scribeva *De Viris Illustribus*, un narration con biographias de generales non-roman como Themistocles e Epaminondas.
- **Tito Livio** (64 a.C. – 17 p.C.) ha scribite 142 libros dividite in decennios in le quales ille narra le historia de Roma a partir del arrivata de Eneas.
- **Tacito** (c. 55–120 p.C.), autor de *Historiae* (106–109), narra le eventos circa le morte de Cicero usque al morte de Domitianus, e *Annales* (117), que narra super le regno de Tiberio usque Nero.
- **Suetonio** (70–140 p.C.) ha publicate *Vitae Caesarium*, biographias con detalios individual de governatores roman desde Cesare usque Domitianus.

Altere historicos son Polybio (205–120 a.C.), Strabo (64 a.C.–24 p.C.) e Plutarcho (50–120 p.C.).

Rhetorica

Le rhetorica esseva multo importante in Roma. Le autor principal era Cicero (106–34 a.C.), de qui se remarca *In Verrem*, septe discursos contra Verres, governor de Sicilia, accusato de corruption; e etiam *In Catilinam*, quatro discursos contra Lucio Sergio Catilina, qui conspirava pro

obtener le potestate quando ille non esseva eligite qua consule.

Post Cicero, **Marco Fabio Quintiliano** (30–100 a.C.) ha scribite *Institutio Oratoria*, que es le maxime importante libro re rhetorica del mundo roman.

Contento

Antique Grecia.....	3
Geographia.....	3
Historia.....	3
Antique Roma.....	9
Geographia.....	9
Historia.....	9
Lingua.....	15
Linguas indoeuropee.....	15
Le civilisation indoeuropee.....	15
Lingua grec.....	16
Linguas italic.....	16
Lingua latin.....	17
Litteratura.....	18
Litteratura grec.....	18
Litteratura roman.....	20

Interlingua es un instrumento practic de communication international. Milliones comprende interlingua immediatamente. Le prime libro de interlingua esseva publicate in 1951, quando le International Auxiliary Language Association (IALA) post 27 annos de studios scientific e lingual publicava “Interlingua-English Dictionary”.

Le Union Mundial pro Interlingua (UMI) es un organisation international, sin scopos lucrative, pro promover e diffunder le international lingua auxiliar interlingua, publicate in 1951 per le “International Auxiliary Language Association” (IALA). Le Consilio de Administration es responsabile pro le functiones quotidian e strategic del UMI. Le UMI esseva fundate le 28 de julio 1955 in Tours, Francia, e esseva registrate como association no. 0911004931 al subprefectura de Étampes, Francia, le 3 de agosto 2006. Le UMI collabora con le organisationes national de interlingua.